

Οργάνωση και διεξαγωγή του μαθήματος Φ.Α. - Αξιολόγηση της διδασκαλίας

Δρ. Απόστολος Ντάνης
Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φ.Α.

Μιλώντας για Οργάνωση του μαθήματος Φ.Α.

- **αναφερόμαστε σε παραμέτρους και πρακτικές που αποσκοπούν στην διεξαγωγή του μαθήματος με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.**
- Η οργάνωση αναφέρεται ενδεικτικά : στη χρήση του εξοπλισμού, στην αξιοποίηση του χώρου, στην ασφάλεια των μαθητών, στον σχηματισμό των ομάδων, στις θέσεις και μετακινήσεις των μαθητών, στην κατανομή των ρόλων και δραστηριοτήτων, κ.ο.κ.

Η διεξαγωγή του μαθήματος Φ.Α. περιλαμβάνει επίσης

- Τις διδακτικές ενέργειες του εκπαιδευτικού
 - Διδακτικές διαδικασίες μάθησης/βελτίωσης δεξιοτήτων, γνώσεων και στάσεων
 - Διδακτικοί στόχοι στις δραστηριότητες
 - Επικοινωνία με τους μαθητές και ανατροφοδότηση
 - Ενθάρρυνση και παρακίνηση των μαθητών
 - Αξιολογικές διαδικασίες, κλπ.
- Τις μαθησιακές δραστηριότητες για τους μαθητές
 - Διέγερση ενδιαφέροντος
 - Συμμετοχή και προσπάθεια
 - Ατομικοί και ομαδικοί στόχοι βελτίωσης
 - Θετικά συναισθήματα και ευχαρίστηση
 - Φυσική δραστηριότητα και άσκηση των μαθητών, κλπ.
- Την αποτίμηση επίτευξης των στόχων του μαθήματος

Τι παρατηρείτε και πως θα παρέμβετε κατά τη διεξαγωγή του μαθήματος

Αναθέτετε μια δραστηριότητα εξάσκησης (π.χ. πάσα με τα δάχτυλα στο βόλει) και επιβλέπετε:

1. 10 μαθητές/-τριες την εκτελούν αρκετά καλά εκτός από μερικές λεπτομέρειες, που πρέπει να βελτιώσουν.
2. 2 μαθητές προσπαθούν πολύ, αλλά δεν τα καταφέρνουν καθόλου.
3. Ένας μαθητής έχει λυμένα κορδόνια.
4. 2 άλλοι παίζουν ποδόσφαιρο μεταξύ τους.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ και ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ του μαθήματος Φ.Α.

Βασικά στοιχεία:

- Προετοιμασία εκπαιδευτικού (σχεδιασμός μαθήματος)
 - Ασφάλεια μαθητών και μέτρα πρόληψης ατυχημάτων
 - Ελκυστικό περιβάλλον για συμμετοχή & μάθηση
 - Διαχείριση ιδιαιτεροτήτων μαθητών και καταστάσεων
 - Διδακτικές ενέργειες & μαθησιακές δραστηριότητες
 - Φυσική δραστηριότητα & άσκηση των μαθητών
 - Ορθολογική αξιοποίηση του διδακτικού χρόνου
-

Προσδιορισμός του ασφαλούς περιβάλλοντος στο μάθημα της Φ.Α.

- Ασφαλές είναι το περιβάλλον, στο οποίο **ελαχιστοποιούνται τα εμπόδια** διεξαγωγής του μαθήματος και **ο κίνδυνος** τραυματισμού ή άλλων συνεπειών για την υγεία των μαθητών.
- Η δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος περιλαμβάνει όλα τα **προληπτικά μέτρα** και **τις ενέργειες** του εκπαιδευτικού, ώστε η μαθησιακή διαδικασία να εξελίσσεται ομαλά και απρόσκοπτα.

Εξασφάλιση ασφαλούς περιβάλλοντος

- Ατομικό Δελτίο Υγείας Μαθητή (Α.Δ.Υ.Μ.)
- Αθλητική ενδυμασία (686/23-6-87 εγκύκλιος ΥΠΕΠΘ)
- Εξαίρεση συμμετοχής στο μάθημα λόγω ασθένειας
- Προσαρμογή των δραστηριοτήτων στις καιρικές συνθήκες και τη θερμοκρασία περιβάλλοντος
- Ορθή κατανομή & κινητικότητα των μαθητών στο χώρο
- Οπτικός έλεγχος των μαθητών
- Θέση των μαθητών σε σχέση με την κινητική δραστηριότητα
- Αποτροπή σκληρού και επικίνδυνου παιχνιδιού
- Ελεγχόμενες και ήπιες επιβαρύνσεις
- Σωστή εκτέλεση ασκήσεων
- Χρήση στρωμάτων και βοήθεια στην ενόργανη γυμναστική
- Προσβασιμότητα μαθητών στα όργανα γυμναστικής και τον αθλητικό εξοπλισμό

(KYA Φ.6/304/75662/Γ1/21-5-2014 – ΦΕΚ 1296 τ.Β´/21-5-2014)

Η αθλητική ενδυμασία

- Επιτρέπει να γίνονται οι κινήσεις με άνεση
- Επιτρέπει μεγάλο εύρος κινήσεων με σχετικά μικρές αντιστάσεις
- Διευκολύνει τη θερμορύθμιση του σώματος
- Προάγει την υγιεινή του σώματος
- Το αθλητικό παπούτσι έχει ελαστικότητα και απορροφά τους κραδασμούς
- Το αθλητικό παπούτσι είναι ελαφρύτερο και παρουσιάζει μεγαλύτερη σταθερότητα
- Το αθλητικό παπούτσι μειώνει τον κίνδυνο των κακώσεων
- Η αθλητική ενδυμασία των μαθητών στο μάθημα της Φ.Α. είναι υποχρεωτική (686/23-6-87 εγκύκλιος του ΥΠΕΠΘ)

Πως αντιμετωπίζετε την προσέλευση των μαθητών χωρίς αθλητική ενδυμασία

1. Τους δέχεστε στο μάθημα χωρίς παρατήρηση.
2. Κάνετε παρατήρηση και τους δέχεστε.
3. Κάνετε παρατήρηση και τους δέχεστε, με την προειδοποίηση: «αν επαναληφθεί δεν θα συμμετέχετε».
4. Δεν τους δέχεστε και βάζετε απουσία.

Εξαίρεση συμμετοχής στο μάθημα λόγω ασθένειας

- Σε ιογενείς λοιμώξεις
 - Εμπύρετο κρυολόγημα
 - Γρίπη
 - Λοιμώδη μονοπυρήνωση
- Σε βακτηριακές λοιμώξεις
 - Ωτίτιδα
 - Αμυγδαλίτιδα
 - Βρογχίτιδα
 - Πνευμονία
- Σε κάθε γνωμάτευση ασθένειας από γιατρό και σύσταση αποχής από το μάθημα.

Πότε και πώς δίνεται η απαλλαγή από το μάθημα της Φ.Α.

1. Με αίτηση του γονέα.
2. Με ιατρική γνωμάτευση και σύσταση απαλλαγής για τουλάχιστον 3 μήνες.
3. Με εμφανή πάθηση ή τραυματισμό και συναίνεση του γονέα.
4. Αποφασίζετε μόνοι σας.
5. Συντάσσετε πρακτικό απαλλαγής από κοινού με τον διευθυντή και τον υπεύθυνο του τμήματος (καθορίζετε την διάρκεια της απαλλαγής).

Προσαρμογή στις καιρικές συνθήκες και τη θερμοκρασία περιβάλλοντος

- Αποφυγή διεξαγωγής του μαθήματος σε βροχή ή παγετό
- Σε χαμηλές θερμοκρασίες να εφαρμόζεται συνεχόμενη μορφή άσκησης
- Προσαρμογή της ενδυμασίας στη θερμοκρασία περιβάλλοντος
- Σε ψηλές θερμοκρασίες ελαφριά ενδυμασία και συχνή λήψη υγρών
- Σε έντονη ηλιοφάνεια χρήση καπέλου και προφύλαξη του σώματος με φανελάκι

Κατανομή & κινητικότητα των μαθητών στο χώρο

- Σε περιορισμένους χώρους να αποφεύγονται οι γρήγορες κινήσεις των μαθητών
- Η κινητικότητα των μαθητών σε μικρούς και κλειστούς χώρους να γίνεται με ελεγχόμενη επαφή, χωρίς συγκρούσεις
- Η κατανομή των ομάδων στα γήπεδα να επιτρέπει την άνετη κίνηση συμπαικτών και αντιπάλων
- Σε ασκήσεις με αντίθετες κινήσεις μαθητών να δίνονται σαφείς οδηγίες για την αποφυγή συγκρούσεων
- Σε παρουσία 2 τμημάτων στον ίδιο χώρο να ορίζεται ο χώρος για το κάθε τμήμα και να αποφεύγονται οι μεταβιβάσεις μπάλας προς την κατεύθυνση του άλλου τμήματος

Οπτικός έλεγχος των μαθητών

- Αποφεύγονται δραστηριότητες κατά ομάδες σε χώρους, που δεν βρίσκονται σε συνεχή οπτικό έλεγχο
- Ο εκπαιδευτικός σ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος έχει οπτική επαφή με όλους τους μαθητές του τμήματος
- Σε περιπτώσεις αναγκαστικής χρήσης δύο χώρων (χωρίς οπτική επαφή) εφαρμόζεται περιοδική επίβλεψη

Θέση των μαθητών σε σχέση με την κινητική δραστηριότητα

- Στις ρίψεις όλοι οι μαθητές βρίσκονται πίσω από τη βαλβίδα ή τη γραμμή ρίψης (ελεγχόμενη επαναφορά οργάνων).
- Στις ταχύτητες ελεύθερους διαδρόμους, όλοι οι μαθητές να βρίσκονται πίσω από την αφετηρία ή τον τερματισμό.
- Στα άλματα ελεύθερο διάδρομο φοράς, όλοι οι μαθητές πίσω από την αφετηρία, επιστροφή εκτός διαδρόμου φοράς.
- Στους συνδυασμούς ασκήσεων, με ή χωρίς μπάλα, δίνεται σαφή περιγραφή της πορείας των κινήσεων, προς αποφυγή των συγκρούσεων.

Αποτροπή σκληρού και επικίνδυνου παιχνιδιού

- Εφαρμογή κανονισμών και κανόνων του παιχνιδιού με συνέπεια
- Εφαρμογή τεχνικών διαχείρισης συμπεριφοράς (χρονικός αποκλεισμός, διακοπή για παρατήρηση, καθορισμός στόχων αθλητικής συμπεριφοράς, κλπ)
- Γνωστική διαχείριση των αξιών στον αθλητισμό και το παιχνίδι

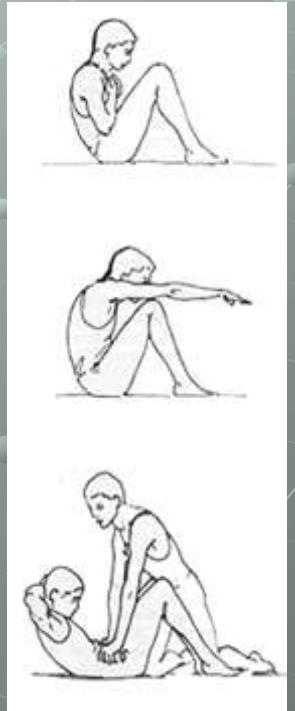

Ελεγχόμενες και ήπιες επιβαρύνσεις

- Δεν ενδείκνυνται οι μέγιστες αερόβιες επιβαρύνσεις στη σχολική Φυσική Αγωγή.
- Οι δρομικές ασκήσεις ταχύτητας να μην ξεπερνούν στο δημοτικό τα 20-30 μέτρα και στο γυμνάσιο τα 50 μέτρα.
- Οι ασκήσεις δύναμης να περιλαμβάνουν κατά κανόνα το βάρος του σώματος. Όπου χρησιμοποιούνται όργανα, οι αντιστάσεις να επιτρέπουν τουλάχιστον 12 επαναλήψεις.
- Δεν ενδείκνυνται οι συνδυασμοί έντονων διαλειμματικών ασκήσεων με μικρό διάλειμμα.
- Να αποφεύγεται η έντονη μορφή άσκησης και παιχνιδιού που προκαλεί μεγάλες συγκεντρώσεις γαλακτικού οξέος.
- Οι παθητικές διατάσεις να γίνονται αργά και ελεγχόμενα.

Σωστή εκτέλεση ασκήσεων

- Να αποφεύγονται οι υπέρμετρες επιβαρύνσεις στους μεσοσπονδύλιους δίσκους (σελ.118-121 βιβλίου μαθητή Γυμνασίου)
- Να εφαρμόζονται βασικοί κανόνες ορθοσωμίας
- Να επιλέγονται ασκήσεις με περιορισμένο κίνδυνο κακώσεων ή τραυματισμών
- Οι συνασκήσεις να εκτελούνται αργά και ελεγχόμενα
- Οι ανταγωνιστικές ασκήσεις και αγωνιστικές προσπάθειες να γίνονται με επίβλεψη και συνεχή καθοδήγηση

Χρήση στρωμάτων και βοήθεια στην ενόργανη γυμναστική

- Ορθολογική διάταξη των στρωμάτων και κατανομή των μαθητών
- Η θέση του σώματος στο στρώμα πρέπει να περιορίζει τον κίνδυνο πτώσης εκτός στρώματος
- Αυστηρός έλεγχος της εναλλαγής των μαθητών στην εκτέλεση των ασκήσεων και διατήρηση αποστάσεων ασφαλείας
- Αν οι βοηθοί δεν δείχνουν υπευθυνότητα και προσοχή αντικαθίστανται αμέσως (ενδεχόμενη βοήθεια μόνο από τον εκπαιδευτικό)
- Σε άλματα (πλινθίου, με τραμπολίνο, άλμα σε ύψος) καλύπτεται επαρκή επιφάνεια από στρώματα (μεγαλύτερου πάχους αν υπάρχουν)

ΑΣΕΠ 2000

Ο καθηγητής Φ.Α. διδάσκει σε δύο τμήματα της Γ' Γυμνασίου το σερβίς στο βόλεϊ.

Στο ένα τμήμα μετά τη διδασκαλία όλων των προασκήσεων ζητάει από τους μαθητές του να εκτελέσουν για 10 λεπτά σερβίς. Στο άλλο τμήμα μετά την διδασκαλία όλων των προασκήσεων, τους ζητάει μέσα σε 10 λεπτά να εκτελέσουν τουλάχιστον είκοσι εύστοχα σερβίς ο καθένας.

Σε ποιο τμήμα ο καθηγητής είναι πιο σωστός και γιατί;

Βασικές αρχές αποτελεσματικής εφαρμογής των στόχων είναι:

- 1. Προκλητικοί στόχοι.**
- 2. Συγκεκριμένοι ποιοτικοί στόχοι.**
- 3. Μετρήσιμοι στόχοι.**
- 4. Προσωπικοί στόχοι (εξατομίκευση).**

Προσδιορισμός του ελκυστικού περιβάλλοντος στο μάθημα της Φ.Α.

- Ελκυστικό είναι το περιβάλλον του μαθήματος, στο οποίο δημιουργούνται συνθήκες ενδιαφέροντος, παρακίνησης, προκλήσεων και ευχάριστων συναισθημάτων στους μαθητές, που αυξάνουν την διάθεσή τους για συμμετοχή και μάθηση (απόδοση).
- Η δημιουργία ελκυστικού περιβάλλοντος μάθησης περιλαμβάνει τις ενέργειες του εκπαιδευτικού που δημιουργούν θετική διάθεση στους μαθητές για συμμετοχή και για αυξημένη απόδοση (μάθηση).

Δημιουργία ελκυστικού περιβάλλοντος για συμμετοχή & μάθηση

- Διαμόρφωση των χώρων του μαθήματος
- Χρήση διακριτικών ομάδων και ρόλων
- Επαρκής εξοπλισμός για το μάθημα
- Αξιοποίηση του χώρου στις δραστηριότητες του μαθήματος
- Εναλλαγή δραστηριοτήτων και ροή μαθήματος
- Ενθάρρυνση – κλίμα παρακίνησης
- Καλή επικοινωνία με τους μαθητές
- Το δέσιμο και η δυναμική της ομάδας
- Διατύπωση ομαδικών και ατομικών στόχων
- Αξιοποίηση του παιχνιδιού
- Ενεργή παρουσία εκπαιδευτικού

Ο χώρος του μαθήματος

- Επιδιώκεται συχνά η αισθητική αναβάθμιση του χώρου. Τα χρώματα διεγείρουν τη διάθεση των μαθητών
- Οι διαγραμμίσεις καθορίζουν τους χώρους δραστηριοτήτων και βοηθούν στην οργάνωσή τους
- Φροντίζουμε έγκαιρα για τη συντήρηση του αθλητικού εξοπλισμού
- Οι μαθητές εμπλέκονται στην αισθητική αναβάθμιση του χώρου με δημιουργικές δραστηριότητες
- Στους κλειστούς χώρους αναρτάται πληροφοριακό υλικό σε πίνακες ανακοινώσεων ή στον τοίχο (ασκήσεων, αφισών, φωτογραφιών, αποτελεσμάτων, κ.α.)

Τα διακριτικά ομάδων & ρόλων

- Οι διακριτικές φανέλες βοηθούν στη διάκριση των ομάδων και προκαλούν θετικό συναίσθημα «ένταξης» στην ομάδα
- Τα διακριτικά (αρχηγού, συντονιστή, διαιτητή, καλύτερης συμπεριφοράς, κλπ) δημιουργούν ενδιαφέρον για τους ρόλους

Ο επαρκής εξοπλισμός για το μάθημα

- Το «εποπτικό υλικό» του μαθήματος (μπάλες, στεφάνια, σχοινάκια, μαντήλια, κορδέλες, σκυτάλες, κάρτες αξιολόγησης, κλπ) πρέπει να διασφαλίζουν από άποψη ποσότητας τη συχνή χρήση και άσκηση των μαθητών
- Οι οριοθετήσεις του χώρου και των διαδρομών (πέραν των μόνιμων διαγραμμίσεων) καθορίζονται με διακριτικά αντικείμενα (κώνους, πιατάκια, ράβδους, στρώματα, κλπ.)
- Η εύκολη κατανόηση και η πυκνή συχνότητα ενεργειών κάθε μαθητή επιδρούν θετικά στην μαθησιακή του ετοιμότητα

Στόχος επάρκειας αθλητικού υλικού

Ενδεικτικά:

- Μπάλες Βόλεϊ : 1 ανά 2 μαθητές/-τριες
- Μπάλες Μπάσκετ: 1 ανά μαθητή/-τρια
- Μπάλες Ποδοσφαίρου: 1 ανά 2 μαθητές/-τριες
- Μπάλες Χάνμπολ: 1 ανά 2 μαθητές/-τριες
- Κώνοι: 20 – 30 ανά εκπ/κό
- Πιατάκια: 50 ανά εκπ/κό

Πόσο εφικτή εκτιμάτε την υλοποίηση του στόχο με την έναρξη του σχολικού έτους;

Η αξιοποίηση του χώρου στις δραστηριότητες του μαθήματος

- Η αξιοποίηση όλου του χώρου (γηπέδου ή αίθουσας) επιτρέπει τη δημιουργία περισσότερων ομάδων δραστηριοτήτων και ασφαλέστερη κινητικότητα των μαθητών
- Η κινητικότητα σε μεγαλύτερους χώρους διευκολύνει την αποφόρτιση της ενέργειας και τη φυσική δραστηριότητα των μαθητών
- Η διευκόλυνση της συχνότερης και ευρύτερης κινητικότητας των μαθητών ικανοποιεί τις ανάγκες των μαθητών για κίνηση και μάθηση, δημιουργώντας θετική εμπειρία

Εναλλαγή δραστηριοτήτων και ροή του μαθήματος

- Οι διδακτικές οδηγίες και ενέργειες πρέπει να είναι σύντομες και να οι δραστηριότητες να εναλλάσσονται
- Η ροή και συνοχή της διδασκαλίας εξασφαλίζεται με την κλιμάκωση των απαιτήσεων της κινητικής δραστηριότητας και την ενσωμάτωση συναφών δραστηριοτήτων ή παιχνιδιών που εμπεριέχουν τους διδακτικούς στόχους
- Η στατικότητα και παρατεταμένη επανάληψη μιας δραστηριότητας δημιουργεί δυσφορία και αποδυναμώνει το ενδιαφέρον των μαθητών

Ποιος είναι ο στόχος ενεργητικής συμμετοχής (κινητικής) των μαθητών σας στο μάθημα

1. Τουλάχιστον 10 λεπτά
2. 15 – 20 λεπτά
3. Τουλάχιστον 25 λεπτά

Ενθάρρυνση – κλίμα παρακίνησης

- Η συμμετοχή στις δραστηριότητες του μαθήματος ενθαρρύνεται όταν οι κινητικές απαιτήσεις προσαρμόζονται στις δυνατότητες του κάθε μαθητή (φάσμα μη αποκλεισμού)
- Οι οδηγίες και η ανατροφοδότηση έχουν ενθαρρυντικό χαρακτήρα (αποφεύγονται οι αποδοκιμασίες και οι υπερβολικές επιδοκιμασίες)
- Εφαρμόζονται κανόνες ολικής συμμετοχής των μαθητών στις δραστηριότητες, αναπτύσσεται κλίμα αλληλοβοήθειας και σεβασμού των διαφορετικών ικανοτήτων των μαθητών
- Μετριάζονται οι ανταγωνιστικοί στόχοι (βάσει των ικανοτήτων)

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ με τους μαθητές

- Η **λεκτική επικοινωνία** πρέπει να είναι **σύντομη, κατανοητή και ακριβής στις έννοιες του μαθήματος**. Ο εκπαιδευτικός εξηγεί με λίγα λόγια τους στόχους και το περιεχόμενο του μαθήματος, χρησιμοποιεί κατανοητά τους όρους του μαθήματος, είναι σύντομος στην ανατροφοδότηση και στις εναλλαγές των δραστηριοτήτων
- Είναι **φιλικός και απλός** με τους μαθητές, τους ακούει, ενδιαφέρεται για τους προβληματισμούς τους, συζητά και εκτός μαθήματος (χωρίς να εξισώνεται μαζί τους)
- Δεν είναι **απότομος στο λόγο και τη συμπεριφορά** του, αυξομειώνει τον τόνο της φωνής του ανάλογα με την περίπτωση και φροντίζει να διατηρεί τον έλεγχο και την τάξη του τμήματος
- Αξιοποιεί την **μη λεκτική επικοινωνία** με παραστατικές κινήσεις και εκφράσεις, για να τονίσει διαφορές στις κινητικές δεξιότητες, να επιστήσει την προσοχή, να παρακινήσει και να εκδηλώσει την ενσυναίσθηση του.

Πως επιλύετε τις συγκρούσεις και εντάσεις στο μάθημα

1. Με ήρεμο και διαλεκτικό τρόπο
2. Με αυστηρές συστάσεις και υπενθύμιση των κανόνων
3. Με ποινές
4. Με όλα τα παραπάνω κατά περίπτωση

Δέσιμο & δυναμική της ομάδας

- Οι σταθερές, ισοδύναμες ομάδες στις δραστηριότητες του μαθήματος ευνοούν την ανάπτυξη ομαδικότητας, αλληλοβοήθειας, υποστήριξης, και της έντονης αλληλεπίδρασης των μαθητών στη μάθηση.
- Σε κάποιο βαθμό ενθαρρύνεται η διατήρηση σταθερών ομάδων και ο προσανατολισμός στη βελτίωση όλων των μελών της
- Αποθαρρύνεται όταν αναπτύσσεται έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των ομάδων

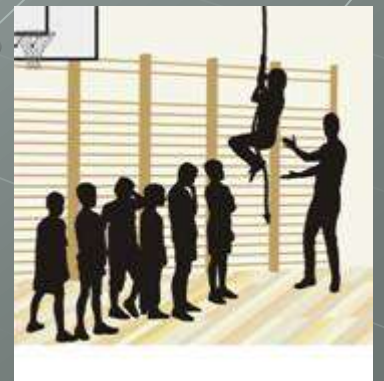
Πως αποθαρρύνετε τον έντονο ανταγωνισμό στο μάθημα

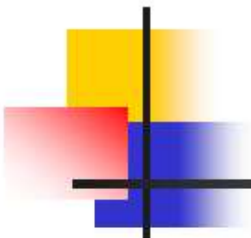
1. Δημιουργώντας κίνητρα προσανατολισμού στο «έργο» (κίνητρα προσωπικής βελτίωσης)
2. Καταργώντας τις ανταγωνιστικές δραστηριότητες
3. Δημιουργώντας μικρές ανομοιογενείς ομάδες
4. Προβάλλοντας το σύνθημα «στόχος είναι η συμμετοχή και όχι η νίκη»

Επιλέξτε έως 2

Καθορισμός ατομικών και ομαδικών στόχων

- Επιδιώκεται κατά τη διεξαγωγή του μαθήματος να καθορίζονται ατομικοί και ομαδικοί στόχοι (βραχυπρόθεσμοι και επιτεύξιμοι για όλους)
- Οι στόχοι προσανατολίζουν το ενδιαφέρον των μαθητών και τους παρακινούν για προετοιμασία και άσκηση εκτός μαθήματος
- Οι στόχοι πρέπει να είναι προκλητικοί για τους μαθητές (ζητείται να κατορθώσουν δεξιότητες, γνώσεις, ομαδικές επιδόσεις, των οποίων το αποτέλεσμα προκαλεί συναισθηματική ικανοποίηση και ευφορία)
- Ο καθορισμός των στόχων προκύπτει από την αξιολογική διαδικασία που εφαρμόζεται στο μάθημα

Ατομικοί και Ομαδικοί στόχοι SMARTER

- Specific – Συγκεκριμένοι
- Measurable – Μετρήσιμοι
- Assignable – Αυτόνομοι
- Realistic – Ρεαλιστικοί
- Time-related – Χρονικά καθορισμένοι
- Exciting – Συναρπαστικοί/Προκλητικοί
- Recorder – Καταγραφόμενοι

Αξιοποίηση του παιχνιδιού

- Το παιχνίδι συγκεντρώνει όλους τους στόχους της Φυσικής Αγωγής
- Η μαθησιακή διαδικασία στο παιχνίδι είναι κατά βάση μαθητοκεντρική
- Το παιχνίδι προκαλεί το συναίσθημα των μαθητών και ανάγει τη μάθηση σε ψυχαγωγία
- Το παιχνίδι ικανοποιεί (από φύση) τις ανάγκες των μαθητών
- Το παιχνίδι δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον μεταγνωστικών διαδικασιών μάθησης

Στοχευμένο και ελεύθερο παιχνίδι

- Οι στοχευμένες παιγνιώδεις δραστηριότητες και τα προσαρμοσμένα/ τροποποιημένα παιχνίδια εξυπηρετούν στρατηγικές μαθησιακών στόχων που θέτει ο εκπαιδευτικός. Η ένταξή τους στο μάθημα εισάγει τα θετικά γνωρίσματα του παιχνιδιού
- Το ελεύθερο παιχνίδι και η αθλοπαιδιά στοχεύει στη βελτίωση/ απόδοση στο παιχνίδι αυτό καθ' αυτό, σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Η μάθηση αυτοκαθορίζεται από τη δομή, την οργάνωση και τις απαιτήσεις του ίδιου του παιχνιδιού. Η εισαγωγή τους στο μάθημα είναι αναγκαία ενέργεια, που προκύπτει από τον προγραμματισμό της Φυσικής Αγωγής.

Πόσο συχνά αξιοποιείτε το παιχνίδι (κινητικό ή αθλητικό) στο μάθημα

1. Σε κάθε μάθημα.
2. Σχεδόν σε κάθε μάθημα.
3. Τουλάχιστον στο 70% των μαθημάτων.
4. Τουλάχιστον στα μισά μαθήματα.

Διαχείριση ιδιαιτεροτήτων μαθητών και καταστάσεων

- Προσαρμογή δραστηριοτήτων του μαθήματος στο επίπεδο και τις δυνατότητες των μαθητών.
 - Ένταξη των μαθητών με ιδιαιτερότητες στις δραστηριότητες του μαθήματος.
 - Ευαισθητοποίηση των μαθητών για αποδοχή της διαφορετικότητας, της συνεργασίας και της δημιουργικής συνύπαρξης.
 - Τροποποίηση της μεθόδου, του περιεχομένου, των εκπαιδευτικών τεχνικών, ενδεχομένως και του θέματος, όταν διαπιστώνεται αποτυχία στην επικοινωνία και συνεργασία με τους μαθητές (αντιμετώπιση του απρόοπτου).
-

Προσαρμογή στο αναπτυξιακό επίπεδο των μαθητών/-τριών

- Επιδιώκεται στο εισαγωγικό μέρος η δραστηριότητα να είναι διαγνωστικού χαρακτήρα.
- Οι δραστηριότητες στο κυρίως μέρος προσαρμόζονται στο μέσο επίπεδο δεξιοτήτων και ικανοτήτων των μαθητών/-τριών.
- Ανάλογα σχηματίζονται και οι ομάδες στις δραστηριότητες του κυρίως μέρους.

Δικαίωμα ισότιμης μεταχείρισης σημαίνει δικαίωμα στη διαφοροποίηση

Θα αξιολογηθείτε δίκαια
όλοι στην ίδια άσκηση:
**σκαρφάλωμα στο
δένδρο**

Διαφοροποίηση διδασκαλίας

- Τόσο στο εισαγωγικό μέρος του μαθήματος όσο και στις δραστηριότητες του κυρίως μέρους εντοπίζονται οι μαθητές/-τριες που υστερούν ή υπερτερούν σε δεξιότητες και ικανότητες από το μέσο επίπεδο.
- Για τους μαθητές αυτούς τροποποιούνται ανάλογα οι απαιτήσεις στις δραστηριότητες (στυλ μη αποκλεισμού).
- Όπου χρειάζεται, σχηματίζονται ξεχωριστές ομάδες εξάσκησης ή/και εξατομικευμένη διδασκαλία/εξάσκηση.

Διάφορα επίπεδα διαφοροποίησης της διδασκαλίας

Παρατήρηση – Αξιολόγηση της διδασκαλίας στο μάθημα Φ.Α.

Άξονες παρατήρησης:

- Επικοινωνία – Οδηγίες – Χρήση όρων & εννοιών – Εισαγωγή & Ανακεφαλαίωση
- Οργάνωση – Συντονισμός μαθητών/ομάδων – Επίβλεψη – Ασφάλεια – Ύπαρξη κανόνων
- Διεξαγωγή – Προσαρμογή στο αναπτυξιακό επίπεδο – Ροή – Συνέχεια – Εναλλαγή – Κλιμάκωση δραστηριοτήτων
- Διδακτικές ενέργειες – Διατύπωση στόχων – Ανατροφοδότηση – Συμμετοχή – Παιγνιοποίηση
- Σχέσεις – Διέγερση ενδιαφέροντος – Ενθάρρυνση – Κλίμα παρακίνησης – Διαχείριση συναισθηματικών & κοινωνικών δεξιοτήτων
- Αξιολογικές διαδικασίες – Μεταγνωστικές επισημάνσεις

Παρατήρηση – Αξιολόγηση της διδασκαλίας στο μάθημα Φ.Α.

Κριτήρια αξιολόγησης

(σύμφωνα με την 9950/ΓΔ5/27-1-2023 ΥΑ – ΦΕΚ 388 Τ.Β' /27-1-2023)

- Ετοιμότητα ως προς το γνωστικό αντικείμενο
 - Επιστημονική εγκυρότητα της διδασκαλίας
 - Βαθμός επικαιροποίησης της γνώσης
 - Επιτυχής μετασχηματισμός του γνωστικού αντικειμένου σε σχολική γνώση
- Διδακτική μεθοδολογία και πρακτικές
- Παιδαγωγικό κλίμα μάθησης και διαχείριση της τάξης

■ Κριτήρια αξιολόγησης (συνέχεια)

■ Διδακτική μεθοδολογία και πρακτικές

- Χρήση συμμετοχικών διδακτικών στρατηγικών και τεχνικών
- Διαχείριση του χρόνου
- Ενεργητική και ισότιμη συμμετοχή όλων των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία
- Σύνδεση του μαθήματος με την προϋπάρχουσες γνώσεις/δεξιότητες των μαθητών
- Οργάνωση της εργασίας/άσκησης των μαθητών
- Κατάλληλη αξιοποίηση εποπτικών μέσων και των Τ.Π.Ε.
- Αντιμετώπιση λειτουργικών και οργανωτικών ζητημάτων και δυσκολιών
- Επικοινωνιακή ικανότητα
- Ενθάρρυνση για ομαδοσυνεργατικές δράσεις
- Ρυθμός (ροή) του μαθήματος
- Ακρίβεια και σαφήνεια των οδηγιών
- Χρήση διαφοροποιημένων διδακτικών στρατηγικών και τεχνικών
- Ανάπτυξη συνεργατικών και διεπιστημονικών πρακτικών για τον σχεδιασμό του περιεχομένου των διδακτικών δραστηριοτήτων ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες τις μαθησιακές δυνατότητες και την ηλικία των μαθητών
- Αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης
- Ανατροφοδότηση των μαθητών.

■ Κριτήρια αξιολόγησης (συνέχεια)

■ Παιδαγωγικό κλίμα μάθησης και διαχείριση της τάξης

- Δημιουργία θετικού κλίματος μάθησης στην τάξη
- Προώθηση πνεύματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ του εκπαιδευτικού και των μαθητών
- Πρόληψη προβλημάτων πειθαρχίας
- Επίλυση διαφορών και διαχείριση συγκρούσεων
- Επίδραση του εκπαιδευτικού στη στάση των μαθητών απέναντι στη μάθηση
- Ευκαιρίες για εποικοδομητικό διάλογο
- Ενεργητική συμμετοχή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία
- Αποδοχή της διαφορετικότητας
- Σχέση των μαθητών με τον εκπαιδευτικό, τους συμμαθητές τους και τα λοιπά μέλη της σχολικής κοινότητας

Κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων:

1. Ετοιμότητα ως προς το γνωστικό αντικείμενο

Μη ικανοποιητικό	Ικανοποιητικό	Πολύ καλό	Εξαιρετικό
–Υπαρξη επιστημονικών λαθών/παραλείψεων στο περιεχόμενο της διδασκαλίας. –Ανεπαρκής επικαιροποίηση του επιστημονικού περιεχομένου της διδασκόμενης γνώσης.	–Επιστημονική εγκυρότητα του περιεχομένου της διδασκαλίας. –Επιστημονική επικαιροποίηση του περιεχομένου της διδασκαλίας σε ικανοποιητικό βαθμό. –Ικανοποιητικός μετασχηματισμός του γνωστικού αντικειμένου σε σχολική γνώση.	<u>Επιπλέον προηγούμενης βαθμίδας:</u> –Υψηλός βαθμός εξοικείωσης των μαθητών με την επιστημονική γλώσσα του σχολικού εγχειριδίου, με αποτέλεσμα να καθίσταται προσιτή σε όλο το σχολικό φάσμα. –Ικανοποιητική διασύνδεση διδασκόμενου θέματος με την πραγματική ζωή (αυθεντικοποίηση). –Επιστημονική επικαιροποίηση του περιεχομένου της διδασκαλίας σε απόλυτο βαθμό.	<u>Επιπλέον προηγούμενης βαθμίδας:</u> –Ολοκληρωμένος μετασχηματισμός του γνωστικού αντικειμένου σε σχολική γνώση. –Αξιοποίηση εξηγήσεων, παραδειγμάτων, αναλογιών και κοινωνικών πρακτικών αναφοράς για τη διευκόλυνση του μετασχηματισμού της ακαδημαϊκής γνώσης σε σχολική γνώση. –Προσαρμογή του επιπέδου πολυπλοκότητας της ακαδημαϊκής γνώσης στις δυνατότητες των μαθητών.

Κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων:

2. Διδακτική μεθοδολογία και πρακτικές

Μη ικανοποιητικό	Ικανοποιητικό	Πολύ καλό	Εξαιρετικό
– Προβληματική οργάνωση, συνοχή και στόχευση. – Περιορισμένη διάδραση εκπαιδευτικού με μαθητές και μαθητών μεταξύ τους. – Ελλιπής προσοχή πολλών μαθητών είναι ελλιπής και αρκετοί περισπασμοί, λόγω αναντίστοιχου σχεδιασμού με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των μαθητών. – Απουσία επεξηγήσεων, παραδειγμάτων, ανακεφαλαίωσης και συμπερασμάτων. – Ανακριβής και περιορισμένη ή ανατροφοδότηση.	– Σαφής δήλωση των επιδιωκόμενων σκοπών και στόχων. – Ικανοποιητική σύνδεση του μαθήματος με προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών. – Επαρκής λειτουργική ένταξη τεχνολογιών Τ.Π.Ε. στην διδακτική διαδικασία. – Μέτριος βαθμός εφαρμογής ομαδοσυνεργατικών πρακτικών – Προσαρμογή μαθήματος σε ικανοποιητικό βαθμό στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών με αποτέλεσμα να διαφορεί ένα μέρος από αυτούς. – Ικανοποιητική διάδραση εκπαιδευτικού με αρκετούς μαθητές, αλλά στο πλαίσιο ερωταποκρίσεων. – Αποτελεσματική διαχείριση χρόνου και ολοκλήρωση διδακτικών, μαθησιακών και αξιολογικών διαδικασιών με ομαλό τρόπο.	<u>Επιπλέον προηγούμενης βαθμίδας:</u> – Εκτενής χρήση συμμετοχικών διδακτικών στρατηγικών, κατά την επεξεργασία δεδομένων του μαθήματος, με έμφαση σε διαλογικές ή χειραπτικές δραστηριότητες, καθώς και στη χρήση εποπτικών και ψηφιακών μέσων (Τ.Π.Ε.). – Συμμετοχή του μεγαλύτερου ποσοστού των μαθητών στην ενεργό μαθησιακή διαδικασία. – Ολοκλήρωση της διαδικασίας εμπλοκής και των «αδύναμων» μαθητών σε πλαίσιο καθοδηγούμενης μάθησης. – Σαφής διατύπωση στόχων και απαιτήσεων για μαθητικές εργασίες και επιδόσεις. – Συστηματική και εύστοχη ανατροφοδότηση σε σχέση με τα αποτελέσματα και τις συμπεριφορές των μαθητών. – Περιστασιακή αξιοποίηση και εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης. – Πρόβλεψη χρόνου ανακεφαλαίωσης και σύνοψης συμπερασμάτων στο τέλος του μαθήματος.	<u>Επιπλέον προηγούμενης βαθμίδας:</u> – Σταδιακή ενίσχυση επικοινωνιακής ικανότητας στους τομείς του ερμηνευτικού, του επεξηγηματικού και του επιχειρηματολογικού λόγου των μαθητών. – Ενεργοποίηση μαθησιακών διαδικασιών που προωθούν τη βαθιά κατανόηση και την κριτική σκέψη, μέσω της αναζήτησης σχέσεων, όπως οι χρονικές, χωρικές, αιτιώδεις, συγκριτικές, ταξινομικές, ιεραρχικές και προθετικές. – Παιδαγωγική αξιοποίηση διαφοροποιημένων διδακτικών στρατηγικών και τεχνικών. – Ανάπτυξη συνεργατικών και διεπιστημονικών πρακτικών για την επεξεργασία δεδομένων της διδασκόμενης ενότητας. – Περιοδική ανάθεση σύντομων δράσεων συνδιερεύνησης. – Συστηματική αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, συμπεριλαμβανόμενης και της αυτοαξιολόγησης των μαθητών.

Κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων:

3. Παιδαγωγικό κλίμα μάθησης και διαχείριση της τάξης

Μη ικανοποιητικό	Ικανοποιητικό	Πολύ καλό	Εξαιρετικό
– Αδυναμία διαμόρφωσης αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών και μεταξύ μαθητών – Αδυναμία διαμόρφωσης κλίματος μάθησης στην τάξη. – Ελλιπής παρακολούθηση της συμπεριφοράς των μαθητών και απουσία σχετικής ανατροφοδότησης. – Αναποτελεσματική αντίδραση του εκπαιδευτικού στην αρνητική συμπεριφορά /απειθαρχία των μαθητών. – Περιορισμένη συμμετοχή μαθητών στη ενεργό μαθησιακή διαδικασία.	– Ικανοποιητικά θετικό κλίμα μάθησης στην τάξη. – Θετικές διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών, καθώς και μεταξύ μαθητών. – Παιδαγωγικά ορθές προβλέψεις/αντιδράσεις του εκπαιδευτικού σε προβλήματα πειθαρχίας/διαχείρισης συγκρούσεων. – Παρακολούθηση και παιδαγωγική ανατροφοδότηση της συμπεριφοράς των μαθητών, στην πλειονότητα των περιστάσεων. – Ικανοποιητικό επίπεδο χρήσης επικοινωνιακού διαλόγου, σε πνεύμα αλληλοσεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας. – Ικανοποιητική εμπλοκή ικανού αριθμού μαθητών στην διαδικασία ανατροφοδότησης του εκπαιδευτικού. – Εμπλοκή ικανοποιητικού μέρους των μαθητών σε διαδικασίες ενεργού μάθησης.	<u>Επιπλέον προηγούμενης βαθμίδας:</u> – Προώθηση πνεύματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ του εκπαιδευτικού και της πλειονότητας των μαθητών. – Επιτυχής επίλυση διαφορών, πρόληψη και διαχείριση συγκρούσεων στις περισσότερες των περιπτώσεων. – Διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς με σεβασμό στην αξιοπρέπεια των μαθητών. – Αξιοποίηση ευκαιριών που παρέχει η πλειοψηφία των διδασκόμενων θεμάτων για επικοινωνιακό διάλογο. – Εμπλοκή της πλειονότητας των μαθητών σε διαδικασίες ενεργού μάθησης.	<u>Επιπλέον προηγούμενης βαθμίδας:</u> – Παροχή στους μαθητές ευκαιριών ανάπτυξης στάσεων και ικανοτήτων αυτορρύθμισης της μάθησης. – Θεμελίωση στην τάξη κλίματος αναγνώρισης και αποδοχής της κοινωνικο-πολιτισμικής και της ατομικής διαφορετικότητας. – Ικανότητα αυτορρύθμισης σε περιπτώσεις διαφορών/συγκρούσεων στο πλαίσιο της συμμετοχής των μαθητών στις διαδικασίες ενεργού μάθησης. – Συναισθηματική ασφάλεια μαθητών έναντι υποτιμήσεων και προσβολών. – Εμπλοκή του συνόλου των μαθητών σε διαδικασίες ενεργού μάθησης.

Η αξιολόγηση απορρέει από συνδυαστική αποτίμηση των επιμέρους διαβαθμισμένων κριτηρίων

- Αν συντρέχουν χαρακτηριστικά μόνο μιας βαθμίδας (π.χ. της βαθμίδας «ικανοποιητικό»)
- Αν συντρέχουν χαρακτηριστικά περισσότερων βαθμίδων (σε κάποιο βαθμό, όχι στο σύνολό τους)
- Αν το σύνολο των χαρακτηριστικών τεκμηριώνει την κατάταξη σε μία από τις βαθμίδες.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας